

Narůstání nectnosti v důsledku esoterní práce

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Mnichov, 11. prosince 1910

V našich esoterních hodinách jsme častěji hovořili o cestě, kterou musel esoterik projít v dávných mysterijních školách. Jistými metodami byl tenkrát člověk ve svých duševních a duchovních vlastnostech za poměrně mnohem kratší dobu takřikajíc obrácen naruby, převrácen; člověk byl totiž tenkrát duševně i tělesně mnohem robustnější než teď. Měl silnější duši, a protože duše je architektem fyzického těla, bylo i ono silnější. To bylo v dobách, kam už naše historické bádání nesahá. Lidstvo tenkrát bylo vůbec méně složité, jednotnější. Vzešlo z lůna božství a poté, co zvolna ztratilo dávné jasnozření, má za úkol pozvednout se na cestě hmotou opět k duchovnosti, a to tím, že přijme Kristův impulz a takto naplněné se znovu sjednotí s božstvím.

V důsledku stále narůstajícího materialismu lidé duchovně, duševně i tělesně neustále slábli a jejich nynější křehčí konstituci již nelze vystavit zkouškám, jaké byly žákům ukládány v dávných mystériích. Tenkrát se pracovalo v první řadě na odstranění dvou vlastností, jejichž nepodloženost musel zasvěcovaný člověk v nejkratší době poznat a které musel odložit; egoismus a bázeň. Co egoismus skutečně je, nemůže člověk svými obvyklými pojmy vztahujícími se k fyzické pláni vůbec posoudit.

Adepti zasvěcení byli uvedeni do spánku; jejich duši pak bylo v duchovních světech ukázáno, čeho se v nich doposud dopracovali. Jejich Já pak bylo takřikajíc nasáto makrokosmem a oni zjistili, že nejsou nic. Skutečnost, že stanuli před nicotou jako před temnou propastí, v nich přirozeně probudila pocity bázně a oni je museli

překonat. Z těchto zkoušek vyšli buď neschopní vnějšího života, když si na základě svého poznání uvědomili nicotnost všeho pomíjivého, anebo zůstali silní a předsevzali si využít tuto inkarnaci podle možností k dalšímu vývoji, aby jednou poznali vyšší světy.

S moderním člověkem by nemohlo být zacházeno s takovou silou. Pro dnešního běžného člověka je už příliš, řekne-li, že se mu houpá půda pod nohama. Celé jeho úsilí bude vždy spočívat v tom, aby zůstal pevně stát. Nechce udělat skok, nýbrž hezky pomalu jít dopředu. Esoterik však musí skočit přes propast. Půdu pod nohama si má nechat zmizet. Chce-li totiž proniknout do duchovních světů, pojmy, které si vytvořil zde na fyzické pláni, mu nebudou naprosto k ničemu. Nic z nich si s sebou nesmí vzít přes práh. Jen něco si smí uchovat: schopnost tvořit pojmy, smysl pro pravdu a logiku. Schopnost tvořit si nové pojmy a smysl pro nové pravdy, které bude poznávat.

Mistři moudrosti a souznění citů nám posílají podobenství, aby nám tato věc byla jasná. Je to, jako kdybychom před sebou v zrcadle viděli všechny předměty svého pokoje a pak šli za zrcadlo, abychom tam objevili jejich skutečnost. Viděli bychom, že za ním není nic. Ve vyšších světech tomu tak je s našimi pojmy. Jdeme-li takřikajíc za zrcadlo, vidíme, že za ním nic není. Pojmy o vyšších světech si musíme nechat vnuknout vyššími bytostmi a musíme na sobě pracovat, abychom si je dokázali vytvářet. Když si ale potom takové pojmy s vážností a upřímnou prací osvojíme, musíme opět předstoupit před zrcadlo a učinit odvážné rozhodnutí a zrcadlo rozbít napadrť. Uvidíme pak, že před námi opět zeje temnota, nicota. Když ale vytrváme a vydržíme to, zasvitne nám z této temnoty světlo a zjeví se nám úplně nový svět.

Naše esoterní práce spočívá v tom, abychom své astrální a éterné tělo pozvolna pozvedli do duchovních výšin. Tím však ve fyzickém těle zůstane jedna část, to nižší z obou těl. Já pak hraje zvláštní roli mezi těmito dvěma takřikajíc roztrženými částmi. Tím, že jsme se natolik ukotvili ve hmotném světě, je jaksi přikováno k nižším částem a je jejich otrokem. V důsledku toho pak nastávají zvláštní jevy. V našem opuštěném astrálním těle, které třeba mělo některé nectnosti, jež jsme dříve, kdy s ním byla ještě spojena jeho lepší část,

dokázali snadno ovládat, teď takové vlastnosti narůstají do nesmírné velikosti a člověk si pak často připadá doslova jako zvrhlík. Kdyby Já bylo spojeno s vyššími částmi, ovládalo by odsud nižší části a tím i všechny pudy, žádosti a vášně. Pak by také tyto vyšší části nebyly nevědomé, jako když je Já v nižších částech. Tím, že vyšší těla vyjdou ven, bývají nižší těla často slabá. Fyzické tělo pak také mívá sklon k nemocem.

Nicméně to je přechodný stav. Jestliže totiž vyšší části získají dostatek sil z vyšších světů, působí opět harmonizujícím a ozdravujícím způsobem na nižší části. Esoterik si zkrátka musí při podobných nepravidelných jevech ve svých nižších tělech říci: Chci pevně stát; cestou necestou chci jít k duchu, ať mě potká cokoli. - Jestliže v sobě postaví centrum proti svým chybám, tak je také zvládne. Pomocí v těchto bojích nám má být umění. K tomu nám bylo dáno všechno pravé umění. Umění, jež nás nepozvedá, musí zaniknout, nemůže existovat, není pravým uměním. Až umělci poznají poslání umění, až bude umění proniknuto theosofií, pak se nám stane tím, čím má.

Bohové dali člověku, když ho stvořili, také chyby, aby si na nich prověřoval svou sílu. Proto bychom měli být bohům vděční i za své chyby; neboť jejich překonávání nás posiluje a osvobozuje. Ani na chvíli bychom však proto neměli tyto chyby milovat. Děkovat bychom nemohli bohům, kteří by nás byli stvořili čisté a bezchybné; neboť by z nás zároveň udělali slabochy. A máme si říci: Byť svět i plný ďáblů byl - my přece pocházíme od Boha: *Ex Deo nascimur*. Pokud vážně bojujeme a ustavičně usilujeme o dosažení duchovních světů, pocítíme, jak v nás odumírá to nižší, chybné: *In Christo morimur*. A vědomě pak procitneme ve vyšších světech: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Existuje exoterní i esoterní znění této průpovědi. Je-li použita esoterně, může vyslovení svátého jména, stane-li se tak nedůstojným způsobem, vyvolat zemětřesení, vichřice a bouře, mohutné přírodní události; neboť naše myšlenky, dokonce i ty nejskrytější, mají v

---

1 V něm. orig. „und wenn die Welt voli Teufel wär“ - citát z církevní písně *Ein feste Burg ist unser Gott*, napsané a složené Martinem Lutherem. (Pozn. překl.)

duchovních světech ničivou sílu, jsou-li falešné. To je míněno v rosikruciánském mystériu na místě, kde stojí, že bohové často musí rozbít2 světy, aby napravili škodu, kterou napácháme my lidé svými myšlenkami. Esoterní znění proto je:

Ex Deo nascimur

In ----- morimur

Per Spiritum Sanctum reviviscimus

GA 266/II

2

---

2 Doslova *zlomit*, v něm. orig. *brechen*; viz pozn. č. 25 na str. 248. (Pozn. překl.)